

Wie mag de boekrol openen?

Preek over Openbaring 5:5

Te lezen: Openbaring 5:1-14
Den Haag, 30 november 1975

Het boek de Openbaring van Johannes is een oud boek. Tussen de achttien en negentien eeuwen oud. Het is vaak ook een raadselachtig boek. Dat klinkt u uit de mond van een predikant misschien vreemd in de oren. Maar ik schaam mij er niet voor, en voor mijn gevoel word ik er als voorganger ook niet minder van, wanneer ik eerlijk zeg: Veel uit de Openbaring van Johannes begrijp ik niet.

Het is een oud boek. En in veel opzichten een raadselachtig boek.

Het is een oud boek. En toch spreekt het mij als modern mens geweldig aan.

Neem nou die woorden die telkens in dit boek voorkomen. Die woorden: 'En ik zag....' Ze roepen het beeld op van een huiskamer anno 1975. Om acht uur 's avonds draait iemand de knop van het tv-apparaat om. Even later licht het scherm blauw op. Wazige beelden dwarrelen dooreen. En dan: haarscherpe journaalbeelden van onlusten in Portugal. En ik zag....

Vers 1: 'En ik zag in de rechterhand van Hem, die op de troon zat, een boekrol'. Alsof je met Johannes voor een tv-toestel zit te kijken naar het journaal van het wereldgebeuren.

Vers 2: 'En ik zag een sterke engel'.

Vers 6: 'En ik zag in het midden van de troon een lam staan, als geslacht'.

Alsof je met Johannes in een bioscoop zit. Ineens gaan de lichten uit. De gordijnen wijken. Een titel verschijnt op het witte doek: 'Het eind der tijden. Hoe God koning wordt op aarde'. En ik zag....

In Openbaring 5 kijken we achter de schermen van het hemels filmbedrijf, als ik het zo mag zeggen. De opnamen kunnen elk ogenblik beginnen. God is regisseur. God heeft een grote boekrol in zijn hand.

In dat boek staat alles over de film die gespeeld en opgenomen zal worden. Die boekrol in de hand van God is het draaiboek. Er staat in beschreven wie welke rol zal spelen. Wat er gaat gebeuren. Er staat in hoe de film zal eindigen.

Dat gebeurt er iets pijnlijks. Het draaiboek blijft dicht.

Johannes vertelt dat een sterke engel met luider stem roept: 'Wie is waardig de boekrol te openen en haar zegels te verbreken?' 't Is een sterke engel met een heel luide stem. Zijn vraag galmt de hemel door: Wie is gerechtigd het draaiboek van de wereldgeschiedenis te openen? Knappe wetenschappers horen die vraag. Politieke leiders horen hem. Ze hebben hun kiezers altijd hun programma voor bestrijding van de werkeloosheid en eerlijke verdeling van de welvaart voorgehouden. Geleerde theologen horen hem. Leiders van actiegroepen horen hem op straat. Maar allen zwijgen. Zelfs de theologen zwijgen. Dat is uniek. Ze hebben altijd wel wat te zeggen. Dat is de eerste keer in de geschiedenis dat theologen zwijgen!

Niemand op aarde, hoe machtig, hoe geleerd, hoe godgeleerd ook, is gerechtigd het

draaiboek van de film over de afloop der wereldgeschiedenis te openen.

't Is een geweldig sterke engel met een geweldig sterke stem. Zijn vraag wordt zelfs in de graven gehoord! In de graven: Daar rusten de groten en kleinen uit de geschiedenis. De geschiedenis heeft respectabele mannen en vrouwen gekend.

Denk aan wijlen ds. Martin Luther King die zich opofferde om een keer te brengen in het lot van de Amerikaanse negers.

Denk aan Albert Schweitzer, die een geweldige carrière in Europa opgaf, om arts in donker Afrika te worden.

Denk aan Florence Nightingale die haar leven op slagvelden waagde om gewonden te verzorgen.

Denk aan al die mensen - misschien wijlen uw eigen vader - die zich in het groot of in het klein hebben ingezet voor een betere wereld.

Alle respectabele en voorbeeldige namen uit de geschiedenis worden opgeroepen om de zegels van het draaiboek van de geschiedenis te openen. Het blijft stil in de graven....

Door politieke commentatoren is wel eens beweerd, dat de geschiedenis anders verlopen zou zijn als president Kennedy in 1963 niet was vermoord. John Kennedy krijgt van de sterke engel met de luide stem de kans om dit te bewijzen. 'Wie is waardig de boekrol te openen en haar zegels te verbreken?' Het blijft stil, ook rond het graf van John Kennedy.

We lezen: 'Niemand in de hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, kan de boekrol openen of haar inzien'. Het blijft stil....

'En ik weende zeer....', schrijft hij. Johannes barst in tranen uit. Als niemand waardig is het draaiboek van de wereldgeschiedenis te openen, zal nooit gebeuren wat in dat boek beschreven staat. Dan zal de geschiedenis altijd verder gaan, zoals hij tot nog toe ging. Dan zal de wereld altijd het toneel blijven van oorlog, honger, ziekte en dood. Dan zal er nooit een eind komen aan onrecht, geweld en verdriet.

Bij dit vooruitzicht barst Johannes in tranen uit. Bij dit vooruitzicht krijgen veel christenen geen tranen in de ogen. Iemand zei eens tegen me: 'In de tijd van de oorlog bad ik veel om de wederkomst van Christus. Sinds jaren doe ik dat al niet meer. Ik heb het goed in deze tijd. Ik zou huichelen wanneer ik bad om het eind van deze tijd'. 't Is in ieder geval eerlijk! Geeft wel te denken!

Johannes weende. Hij was dan ook een vervolgd mens. Hij zat gevangen op het eiland Patmos, omdat hij christen was. Hij voelde de demonie van zijn tijd aan den lijve. En hij weende bij het vooruitzicht dat de wereldgeschiedenis haar demonische verloop altijd zou voortzetten. Christenen achter het ijzeren gordijn zullen zich kunnen voorstellen dat Johannes weende.

De Openbaring van Johannes wordt het meest gelezen en het best begrepen in tijden van vervolging, van verdrukking, van lijden. Wanneer de demonie van de geschiedenis aan den lijve gevoeld wordt.

Daarom weent Johannes, bij de gedachte dat er geen keer in de geschiedenis zal komen. Waarom wenen christenen achter het ijzeren gordijn? En wij niet? Omdat wij het in deze tijd goed hebben? Wordt wat minder, maar toch! Tenminste egoïstisch! Is het lijden van vervolgte christenen dan niet een stuk van uw lijden?

Doet het u niets wanneer u op de tv beelden ziet van het lijden van mensen in Bangladesh? Doet het u niets méér, dan dat u zegt: 'Zet alsjeblieft het andere net op! Daar hebben ze de BB.-quiz'.

Ik weet wat u wilt zeggen. U wilt zeggen: 'Ik word er misselijk van om voortdurend geconfronteerd te worden met alle ellende in de wereld. Ik kan er toch niets aan veranderen!'

Gedeeltelijk hebt u gelijk. We kunnen - zelfs met z'n allen - maar heel weinig veranderen in Zuid-Amerika, in Bangladesh, in Rusland. We kunnen de wereldgeschiedenis zeker geen beslissende wending ten goede geven. Ook wij moeten zwijgen als die sterke engel met die luide stem ons daartoe uitnodigt. We kunnen er bijna niets aan doen.... als dat ons er maar niet toe brengt ons terug te trekken in onze voorspoed en luxe.

Over het lijden in de wereld moeten we tenminste het verdriet kenen dat Johannes kende. Laat het maar eens in woord en beeld op u afkomen. Zeg niet: Zet het andere net op! Zeg niet: Wat vallen ze me lastig. Ik kan er toch niets aan doen.

Huil het, net als Johannes, maar eens uit voor Gods aangezicht. Bid: Heer, hoe lang nog?! Heer, kom spoedig, en aanvaardt het koningschap op aarde! Heer, maak een einde aan deze tijd van geweld en onrecht. Heer, maak daartoe ook een eind aan de tijd van welvaart die ik nu geniet! Voor uw koninkrijk raak ik mijn auto graag kwijt.

Niemand in de hemel, op de aarde, en in het graf onder de aarde, is waardig de boekrol te openen. Niemand is gerechtigd het draaiboek van de wereldgeschiedenis te openen en de geschiedenis de afloop te geven die in dat boek beschreven staat. Totdat deze pijnlijke impasse wordt doorbroken door een lam. Een offerlam, dat de wond van het offermes duidelijk zichtbaar op de keel draagt. Dat lam kan en mag, wat niemand anders kon of mocht doen. Het opent het boek. Het geeft de geschiedenis van mens en wereld een beslissende keer.

In tijden van crisis klinkt de roep om een sterke man. Iemand die met harde hand even orde op zaken zal stellen. Zo kon een Hitler opkomen. En een Franco.

In 't groot, in 't klein. Grote mond. Vuist op tafel. Geen tegenspraak.

Een lam brengt de geschiedenis tot zijn einde. Toonbeeld van zwakheid. Zo werkt God.

Dat lam dat als geslacht staat, is Jezus Christus de gekruisigde. Hij mag de boekrol openen. Hij mag het draaiboek van de wereldgeschiedenis openen. Nu kan het beginnen. Waarom?

Christus heeft de inhoud van het draaiboek in eigen leven al beleefd. Het draaiboek is Jezus' biografie.

Om in beeldspraak te blijven: De film: 'Hoe God koning wordt' is eigenlijk de verfilmde biografie van Jezus' leven.

Amen.